

ПРОБЛЕМИ «АКТУАЛІЗАЦІЇ» НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (сторінка редактора)

Актуалізм (від лат. *actualis* – справжній, сучасний) – 1) Один з суб'єктивно-ідеалістичних варіантів *неогегелянства*, розроблений італійським філософом Дж.Джентіле, що дотримувалось вчення про вічну мінливість буття. 2) Один з порівняльно-історичних методів дослідження історії розвитку Землі і полягає у вивченні минулого через пізнання сучасності (з *довідника*).

Актуальний (від лат. *actualis* – справжній, теперішній, сучасний) – 1) Важливий у даний момент, злободенний, назрілий. 2) *мовозн.* Той, що має реальне значення і функцію в даному висловлюванні (а – не розчленування речення) (з *довідника*).

Актуальна проблема – некоректне словосполучення: проблема не може бути важливою чи не важливою, адже **проблема** (від грецького *πρόβλημα* – задача, утруднення) – складне теоретичне або практичне питання, що потребує розв'язання, вивчення, дослідження.

Отже, проблема може бути гострою, складною, утворюючою коло інших проблем (створює задачу для дослідника, утруднення на шляху вирішення задачі чи сувокупність задач), актуальність – це важливість, злободенність, назрілість. Априорі: кому потрібно розглядати проблему з точки зору важливості, коли стоїть завжди задача її ліквідувати? Тому коректно вести мову про актуальність теми (положення, основа, предмет судження або викладу), тобто методів, форм, засобів усунення, знешкодження факторів, що обумовлюють проблему, а саму проблему характеризувати гострою, складною, масштабною, важковирішуємою, але ж ніяк не актуальною, що може асоціюватись з якоюсь навіть необхідністю саме в цьому ускладненні.

З такими епітетами як *справжня* проблема (якщо вона є, то чому вона може бути не справжньою?), *теперішня* проблема (а якщо вона не теперішня, то яка ж вона актуальна? чи може вона минула, а, тоді, чи може бути майбутньою?); *сучасна* проблема (і знову таки: а несучасна, тобто або минула, то вона вже не є проблемою, або майбутня – то вона ще не стала проблемою!).

Навіть у мовознавстві (2^{ге} тлумачення словника) – актуальний, це той, що має реальне значення і функцію в даному висловлюванні, тобто навіщо застосовувати сутність (зміст) проблеми, якщо є необхідність застосовувати висловлювання, що мають реальне значення і несуть функцію вирішення гострої чи складної проблеми (утруднення!). Дивно, коли утруднення вважається актуальним, адже проблеми виникають як «непрошені» (російською: возникла проблема, появились трудности (затруднения), движение получило сопротивление).

Висновок: наукову працю слід розпочинати не з «актуальності» проблеми, а з актуальності теми дослідження, постановки питання, завдання, мети, з концептуальних підходів до вирішення (перш за все складної) проблеми.

Д. с.-г.н., проф. О.М. Маменко